Европейски парламент
2024-2029

Комисия по рибно стопанство

2025/2011(INI)

22.04.2025

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно подходите за управление на рибарството с цел опазване на чувствителните видове, борба с инвазивните видове и подпомагане на местните икономики
(2025/2011(INI))

Комисия по рибно стопанство

Докладчик: Андре Родригеш

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,.....3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....7

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА.....9

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,

относно подходите за управление на рибарството с цел опазване на чувствителните видове, борба с инвазивните видове и подпомагане на местните икономики
(2025/2011(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 43 от него,

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството (ОПОР)[1],

– като взе предвид Регламент (ЕО) № 1224/2009 на Съвета от 20 ноември 2009 г. за създаване на система за контрол на Общността за гарантиране на спазването на правилата на общата политика в областта на рибарството[2],

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г. относно предотвратяването и управлението на въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове[3] (Регламент относно ИЧВ),

– като взе предвид Международната конвенция за контрол и управление на баластните води и утайките от кораби,

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по рибно стопанство (A10-0000/2025),

А. като има предвид, че ЕС отдавна признава значението на устойчивите подходи в областта на рибарството и управлението на рибарството за опазването на морското биологично разнообразие, защитата на уязвимите видове, подкрепата за местните икономики и гарантирането на продоволствената сигурност;

Б. като има предвид, че инвазивните чужди видове (ИЧВ) са един от факторите за загубата на биологично разнообразие, оказват отрицателно въздействие върху рибарството и аквакултурите и екосистемните функции и могат да бъдат вредни за човешкото здраве и биологичната сигурност;

В. като има предвид, че ЕС прие няколко мерки за картографиране и противодействие на разпространението на ИЧВ, по-специално Регламента относно ИЧВ, като установи списък на видовете, които засягат Съюза, и приложи мерки за контрол;

[1] ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
[2] ОВ L 343, 22.12.2009 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1224/oj.
[3] ОВ L 317, 4.11.2014 г., стр. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj.

Г. като има предвид, че Европейската информационна мрежа за чуждите видове (EASIN) понастоящем наблюдава 12 423 чужди вида в различни среди, 1440 (11,6 %) от които са морски видове; като има предвид, че през 2019 г. 53 % от морските брегове на Европа са били подложени на натиск от страна на ИЧВ, със значителни регионални различия — 33 % в Балтийско море, 100 % в Черно море, 98 % в Средиземно море и 25 % в североизточната част на Атлантическия океан;

Д. като има предвид, че изменението на климата, особено затоплянето на океаните, и увеличеното движение на стоки и хора са ключови вектори за въвеждането на ИЧВ и могат да засилят въздействието върху уязвимите видове и екосистемите, а следователно и върху риболовните дейности;

Е. като има предвид, че справянето с ИЧВ изисква също така решителни международни действия; като има предвид, че в Конвенцията за биологичното разнообразие (КБР) ИЧВ са признати за хоризонтален проблем и че глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин-Монреал има за цел да намали въвеждането и установяването на ИЧВ с поне 50 % до 2030 г.;

Чувствителни видове: показатели заустойчивост на океаните

1. подчертава уникалната роля на уязвимите видове като показатели за състоянието на морските екосистеми и екологичните, както и икономическите и социалните ползи, произтичащи от тяхната защита и опазване;

2. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да насърчават подходи за управление на рибарството, които дават приоритет на опазването на уязвимите видове, включително чрез надлежно изпълнение на целите на ЕС по отношение на защитените морски зони и чрез подобряване на защитата на критичните местообитания;

3. призовава Комисията и държавите членки да използват пълноценно инструментите на ОПОР, и по-специално техническите мерки за справяне с взаимодействията в областта на рибарството и за подобряване на защитата на уязвимите видове;

4. припомня значението на събираните в рамките на ОПОР данни за правилното определяне на въздействието на рибарството върху уязвимите видове;

5. подчертава значението на засилването на защитата и възстановяването на уязвимите видове във всички съответни правни предложения, надхвърлящи тези, които са пряко свързани с ОПОР;

Инвазивни видове: заплахи за нашите океани и икономика

6. подчертава, че ИЧВ застрашават рибарството и аквакултурите, местното морско биологично разнообразие и екосистемите, като по този начин засягат доходите на рибарите и крайбрежните общности;

7. припомня, че в ЕС 88 ИЧВ са строго регулирани, в т.ч. 47 животински вида и 41 растителни вида, които засягат Съюза;

8. изразява съжаление от факта, че в настоящия списък на видовете, които засягат Съюза, не се признава напълно заплахата от ИЧВ за рибарството, аквакултурите и морската среда в ЕС — понастоящем в списъка са включени само два морски вида (*Plotosus lineatus* и *Rugulopteryx okamurae*); призовава за подобряването на този списък въз основа на актуални научни консултации и оценки на риска;

9. изразява съжаление от липсата на специфични програми за мониторинг на морските инвазивни чужди видове и призовава за подобряване на методите за мониторинг и хармонизиране на показателите в целия ЕС, както и за увеличаване на техническата и финансовата подкрепа;

10. препоръчва да се установят методология и стойности за определяне на пределни прагове за всички европейски морски региони и подрегиони, като се вземат предвид въздействието върху рибарството, управляемостта на пътищата и необходимостта от прилагане на Конвенцията за управление на баластните води и прилагане на насоките за обрастване на корпуси;

11. подчертава потенциалните връзки между ИЧВ, въведени в сухоземните и сладководните екосистеми, и тези в океаните и моретата, и тяхното въздействие върху рибарството и аквакултурите; призовава Комисията да разработи всеобхватна стратегия за справяне с този проблем;

12. подчертава, че един цялостен, превантивен и многовекторен подход за управление, основан на пътищата на навлизане, е абсолютен приоритет за ефективното справяне с морските чужди видове; насърчава държавите членки да увеличат използването на „сканирането на хоризонта“ и нови техники като електронна ДНК, изкуствен интелект и автоматизирано наблюдение, а също така и рибарите, крайбрежните общности и гражданската наука като инструменти за приоритизиране на нови, нововъзникващи и високорискови ИЧВ за рибарството и аквакултурите;

13. призовава държавите членки да засилят комуникацията, координацията и сътрудничеството си за прилагане на мерки за бързо реагиране с цел ранно откриване и бързо ликвидиране на морски ИЧВ, както и за управление на видовете, които вече са широко разпространени;

14. подчертава, че по-специално Средиземно море е гореща точка, в която са налични повече ИЧВ, отколкото във всяко друго море в света, със значително въздействие върху секторите на рибарството и аквакултурите, и следователно изисква специално внимание;

15. подчертава значението на системата за уведомяване EASIN, и по-конкретно за навременното и всеобхватно докладване на нови случаи, мерките за ликвидиране и разкритията от официалния контрол; настоятелно призовава държавите членки да подобрят системата, като предоставят допълнителна информация, и по-специално данни за разпространението, особено приноса на информация от рибарите;

16. припомня международното измерение на ИЧВ и предлага ЕС да засили действията си в това отношение чрез регионални организации за управление на рибарството в контекста на КБР и глобалната рамка за биологичното

разнообразие, и призовава ЕС да увеличи сътрудничеството, споделянето на знания и обучения и обмена на опит с други държави;

Възможности и предизвикателства за крайбрежните общности

17. подчертава, че ИЧВ имат значително отрицателно въздействие върху рибарството, аквакултурите, крайбрежните общности и други икономически дейности; счита, че е от решаващо значение да се вземат предвид техните по-широки социални, икономически и културни последици, освен загубата на биологично разнообразие и въздействието върху екосистемите, за да се предотвратят ефективно нови инвазии и да се приложат успешни мерки за смекчаване на последиците;

18. призовава за разработването на кампании за повишаване на осведомеността с цел информиране и ангажиране на рибарите, заинтересованите страни от риболовния сектор и широката общественост относно навлизането, откриването и въздействието на ИЧВ;

19. призовава за финансова подкрепа за опазване на морските екосистеми и на уязвимите видове, както и за системи за информация, мониторинг и ранно предупреждение за ИЧВ на регионално, национално и европейско равнище, като се има предвид положителното въздействие от тези мерки както върху опазването както на рибарството, така и на биологичното разнообразие;

20. припомня на Комисията, че най-отдалечените региони служат като важни защитени пристанища за чувствителни морски видове, като същевременно са силно уязвими по отношение на инвазивните чужди видове; призовава за признаване на значението на защитата на тези уязвими видове и на борбата с ИЧВ в тези региони и подчертава потенциала на устойчивия екотуризъм като средство за защита на морските екосистеми, като същевременно се осигуряват преки ползи за секторите на рибарството и аквакултурите;

°

° °

21. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

В настоящия доклад се разглеждат решаващите и взаимосвързани предизвикателства по отношение на опазването на чувствителните морски видове, справянето с нарастващата заплаха от инвазивни чужди видове (ИЧВ) и гарантирането, че тези усилия допринасят положително за местните икономики, особено в секторите на рибарството и аквакултурите.

Като отбелязва дългогодишния ангажимент на Европейския съюз за устойчиво управление на рибарството и неговата роля за опазване на морското биологично разнообразие, защита на уязвимите видове, подкрепа за крайбрежните общности и гарантиране на продоволствената сигурност, докладът отбелязва също така, че за морските ИЧВ са налице значително по-малко данни по отношение на тяхното присъствие и заплахата, която те представляват за ЕС и държавите членки, отколкото за присъствието на ИЧВ в други екосистеми.

В него се подчертава съществената роля на чувствителните видове като жизненоважни показатели за здравето на морските екосистеми и присъщата екологична, икономическа и социална стойност на тяхната защита. Докладът настойчиво приканва Комисията и държавите членки да дадат приоритет на тяхното опазване чрез солидни подходи за управление на рибарството, цялостно изпълнение на целите за защитени морски зони и подобрена защита на критичните местообитания.

В него също така се подчертава необходимостта от пълноценно използване на наличните инструменти в рамките на общата политика в областта на рибарството (ОПОР), и по-специално регламента за техническите мерки, за да се смекчат взаимодействията в областта на рибарството с чувствителни видове, подчертава се значението на данните, събирани в рамките на ОПОР, за точната оценка на въздействието на рибарството, и се призовава за интегриране на защитата и възстановяването на чувствителните видове във всички съответни законодателни предложения.

В доклада се признава настоящия списък на инвазивните чужди видове, които засягат Съюза, но и се изразява съжаление, че този списък не отразява адекватно значителната заплаха, която ИЧВ представляват за морската среда на ЕС, и се призовава за неговото спешно подобрение въз основа на най-новите научни доказателства и оценки на риска.

В доклада също така се подчертават недостатъците в специфичните програми за мониторинг на морските инвазивни чужди видове и се призовава за засилени методи за мониторинг и хармонизиране на показателите в целия ЕС. В него се препоръчва разработването на методики и стойности за определяне на прагове за всички европейски морски региони, като се вземе предвид управляемостта на пътищата и ефективното прилагане на Конвенцията за баластните води.

Освен това в доклада се подчертава нарастващата роля на изменението на климата и на увеличеното движение в световен мащаб в улесняването на навлизането и разпространението на ИЧВ, като по този начин се засилва тяхното въздействие върху уязвимите видове и екосистеми с преки последици за риболовните дейности.

И накрая, в него се признава международното измерение на предизвикателството,

свързано с ИЧВ, и ангажиментът на ЕС в рамките на Конвенцията за биологичното разнообразие (КБР) и Глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин-Монреал (GBF).

Последният раздел е съсредоточен върху възможностите и предизвикателствата в полза на крайбрежните общности. В него се подчертава, че ИЧВ вредят не само на биологичното разнообразие, но и на рибарството, аквакултурите и други икономически, социални и културни дейности, и се подчертава необходимостта от цялостно разбиране на икономическото въздействие на ИЧВ върху екосистемните услуги и биологичното разнообразие с цел ефективно предотвратяване на нови инвазии и прилагане на мерки за смекчаване на последиците.

Също така в него се призовава за разработването на кампании за повишаване на осведомеността, насочени към рибарите, широката общественост и заинтересованите страни, за да се подобри разбирането за навлизането, откриването и въздействието на ИЧВ, и се иска финансова подкрепа за защитата на морските екосистеми и уязвимите видове, както и за регионалните, националните и европейските системи за информация, мониторинг и ранно предупреждение за ИЧВ, като се признава тяхната двойна полза за опазването на биологичното разнообразие и на рибарството.

И накрая, в него се признава особената уязвимост на най-отдалечените региони по отношение на ИЧВ и значението на уязвимите видове в тяхната морска среда, като се призовава за признаване на значението и решаването и на двата проблема в тези региони и за подчертаване на потенциала на устойчивия екотуризъм за насърчаване на опазването на морските екосистеми с преки ползи за рибарството и аквакултурите.

В заключение, настоящият доклад има за цел да стимулира действията и призовава за по-интегриран, научно обоснован и основан на сътрудничество подход, като се отчита неотложността и сложността на тези взаимосвързани предизвикателства.

ПРИЛОЖЕНИЕ: СУБЕКТИ ИЛИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВИЛИ ИНФОРМАЦИЯ НА ДОКЛАДЧИКА

В съответствие с член 8 от приложение I към Правилника за дейността докладчикът декларира, че в хода на изготвяне на проекта на доклад е получена информация от следните субекти или лица:

Субект и/или лице
Ana Cristina Cardoso (PhD), Scientific Officer, European Commission, Joint Research Centre, Directorate D – Sustainable Resources, Unit D.02 Ocean and Water

Списъкът по-горе е изготвен в рамките на изключителната отговорност на докладчика.

Когато физически лица са идентифицирани в списъка по име, по функция или и по двете, докладчикът декларира, че на съответните физически лица е представено Съобщение за защита на данните № 484 на Европейския парламент (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), в което се определят приложимите условия за обработването на техните лични данни и правата, свързани с това обработване.